

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

РЕШЕНИЕ № 545 - ОЗ

12.06.2009 г.

ЗК „Лев Инс” АД, гр. София е застраховател с ЕИК: 121130788 и притежава разрешение за извършване на застрахователна дейност по протокол № 98 от 06.01.2000 г. на Националния съвет по застраховане.

I. С писмо изх. № 91-02-326 от 30.05.2009 г. на заместник – председателя на Комсията за финансов надзор, ръководещ управление „Застрахователен надзор”, ЗК „Лев Инс” АД е уведомено за открито производство по прилагане на принудителна административна мярка по чл. 302, ал. 2, т. 1 от КЗ за нарушение на чл. 271, ал. 2 във връзка с ал. 1 от Кодекса за застраховането, изразяващо се в това, че не е изпълнило задължението си в срок три месеца, течащ от 16.03.2007 г., когато с молба вх. № 583 е предявена претенция за изплащане на застрахователно обезщетение по задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите, т.е. до 18.06.2007 г. да определи и изплати размера на обезщетението, или да даде мотивирано становище по претенцията, като отказва плащане, или когато основанието и размерът на вредите не са били напълно установени.

В цитираното писмо се посочва, че принудителната административна мярка ще бъде със следния диспозитив:

„РАЗПОРЕЖДАМ на ЗК „Лев Инс” АД от датата на получаване на решението за прилагане на принудителна административна мярка:

1. Да се произнесе по един от посочените в чл. 271, ал. 2 във връзка с ал. 1 от КЗ начини по претенция № 1510010076/16.03.2007 г., предявена пред ЗК „Лев Инс” АД от Йордана Трифонова, Иван Трифонов и Златка Трифонова;

2. За изпълнение на разпореждането, в срок до 5 дни от датата на решението за прилагане на принудителна административна мярка ЗК „Лев Инс” АД да представи в Комисията за финансов надзор (КФН), управление „Застрахователен надзор” заверено копие на писмени доказателства за изпълнението на точка 1.

II. Мотивите за прилагане на принудителна административна мярка с цитирания диспозитив са следните:

С вх. № 91-02-326 от 26.03.2009 г. в КФН постъпи молба, депозирана от Йордана Трифонова, Иван Трифонов и Златка Трифонова, чрез пълномощника им адвокат Любомир Любомиров. Молбата съдържа оплакване за забавяне при уреждане на претенция за изплащане на застрахователно обезщетение, заведена във връзка с договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност”

на автомобилстите – полица № 213000/22 3 06 – 0105730.

По повод подадената молба, с писмо на Комисията за финансов надзор – изх. № 91-02-326/14.04.2009 г. от ЗК „Лев Инс“ АД е изискано писмено обяснение, както и документите, съдържащи се в преписката по заведената претенция № 1510010076. Изрично е изискан и документ, удостоверяващ плащането на застрахователно обезщетение, в случай, че такова е определено. В отговор, на отправеното запитване, на 22.04.2009 г. с писмо вх. № 91-02-326 (изх. № 66/21.04.2009 г. на ЗК „Лев инс“ АД) застрахователят посочва, че потребителите на застрахователни услуги са уведомени изрично за удовлетворяването на претенцията им, като за същото обстоятелство е уведомен и длъжникът по издадените изпълнителни листове. Допълва се, че предстои изплащане на определените от ЗК „Лев Инс“ АД суми.

Предвид обстоятелството, че застрахователното дружество е определило обезщетение, но без да е изплатило същото, с писмо изх. № 91-02-326 от 29.04.2009 г. на ЗК „Лев Инс“ АД е указано да представи заверено копие на документ, удостоверяващ изплащането на определените суми.

Отговорът на ЗК „Лев Инс“ АД постъпи в Комисията за финансов надзор с писмо вх. № 91-02-326 от 13.05.2009 г. Застрахователят не представи доказателства, от които да е видно, че определените и посочени в писмо изх. № 997/08.04.2009 г. суми, представляващи застрахователно обезщетение по претенция № 1510010076/16.03.2007 г., са изплатени на правоимащите лица.

На 21.05.2009 г. с писмо вх. № 91-02-326 в Комисията за финансов надзор постъпи втора молба от пълномощника на Йордана Трифонова, Иван Трифонов, Златка Трифонова, в която се твърди, че определените от застрахователя суми, представляващи застрахователно обезщетение, не са изплатени. В молбата се сочи, че увредените лица не са съгласни с т. 4 от предоставения им проект на споразумение, поради което официално са отказали да го подпишат.

След проверка на цялата документация по случая, се установи следното:

На 16.03.2007 г. с молба вх. № 583 по описа на ЗК „Лев Инс“ АД от Йордана Трифонова, Иван Трифонов и Златка Трифонова, чрез пълномощника адв. Любомир Любомиров е предявена претенция за изплащане на застрахователно обезщетение. Законоустановеният срок за окончателно уреждане на претенцията съгласно чл. 271, ал. 1 от КЗ тече от нейното предявяване, в случая от 16.03.2007 г., и изтича на 18.06.2007 г. Видно от представените от застрахователя документи, включително и от дадените от ЗК „Лев Инс“ АД обяснения, този срок не е спасен. Същевременно на 08.04.2009 г. с писмо изх. № 997 ЗК „Лев Инс“ АД е уведомило пълномощника на заявителите на претенция № 1510010076/16.03.2007 г. за определеното обезщетение. Към настоящия момент обаче, визираните в писмо изх. № 997 суми не са изплатени на правоимащите лица. Предвид последното не е налице окончателно произнасяне по предявената претенция по смисъла на чл. 271 от Кодекса за застраховането.

Съгласно разпоредбата на чл. 271, ал. 1 от Кодекса за застраховането застрахователят е длъжен окончателно да се произнесе по предявената пред него претенция по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите в срок, не по-дълъг от три месеца от нейното предявяване по един от предвидените в чл. 271, ал. 2 от КЗ начини: да определи и изплати размера на обезщетението, или да даде мотивирано становище по претенцията, като отказва плащане, или когато основанието и размерът на вредите не са били напълно установени.

Нормата на чл. 271 от КЗ се намира в глава двадесет и четвърта от Кодекса за застраховането - „Задължителна застраховка “Гражданска отговорност” на

автомобилистите”, а тя от своя страна структурно е разположена в рамките на дял втори от същия нормативен акт, озаглавен „Изисквания към дейността на застрахователи и презастрахователи”. Видно от мястото на чл. 271 в структурата на КЗ, тази норма е израз на **едно от многото изисквания, поставени от държавата към дейността на застрахователите и презастрахователите, които те са длъжни да съблюдават.** Изискването всеки застраховател да се произнесе окончателно по предявена пред него претенция не по-късно от три месеца от нейното предявяване пред него, е израз на държавния надзор върху дейността на застрахователя, а не въпрос на договаряне между него и потребителя на застрахователни услуги. Това не са гражданскоправни, облигационни отношения между равнопоставени субекти. Обсъжданият законов текст има императивен, публично – правен характер и изискването за окончателно произнасяне в тримесечен срок от предявяване на претенцията е **законоустановено.** Една от хипотезите, които законодателят е визирал като начин за произнасяне по заведена претенция е чрез определяне и изплащане на застрахователно обезщетение. Двете предпоставки са предвидени кумулативно, т.е. не само определяне, но и реално изплащане на определеното застрахователно обезщетение на правоимащото лице. Важно е да се подчертае, че това действие не е обусловено, зависимо от определено обстоятелство или под условие – например сключване на споразумение. Предвид последното, недопустимо и правно необосновано е да се поставя като условие за изплащане на определено обезщетение подписване на споразумение.

С оглед императивния характер на уредбата, отнасяща се до разглеждането и приключването на претенции за изплащане на обезщетения, **единствено законодателят е този, който може да поставя условия за изплащане на застрахователни обезщетения.**

Предвид изложеното дотук може да се заключи, че ЗК „Лев Инс” АД не се е произнесло окончателно по застрахователна претенция, предявена на 16.03.2007 г. с молба вх. № 583 по задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите в тримесечен срок, течащ от нейното предявяване, т. е. до 18.06.2007 г. С посоченото бездействие застрахователното дружество е нарушило императивната норма на чл. 271, ал. 2 във връзка с ал. 1 от Кодекса за застраховането. В допълнение се налага да бъде отбелязано, че застрахователят не е уредил претенцията и към настоящия момент – въпреки, че обезщетението е определено, същото не е изплатено. Нещо повече, неговото изплащане е обусловено от условие, което е поставено от застрахователното дружество без да са налице законови предпоставки за това.

Нарушаването на разпоредбите на КЗ е основание за прилагане на някоя от посочените в чл. 302, ал. 2 от КЗ принудителни административни мерки, а именно - писмено разпореждане, с което се предприемат конкретни мерки за преустановяване на допуснатите нарушения и отстраняване на вредните последици от тях.

В писмото на КФН с изх. № 91-02-326 от 30.05.2009 г. е определен тридневен срок за представяне на обяснения и възражения.

В предоставения тридневен срок в КФН постъпиха писмени обяснения и възражения от страна на ЗК „Лев Инс” АД по повод писмо с изх. № 91-02-326 от 30.05.2009 г. на Комисията за финансов надзор, с което застрахователят е уведомен за открито спрямо него производство по прилагане на принудителна административна мярка по чл. 302, ал. 2, т. 1 от КЗ за нарушение на чл. 271, ал. 2 във връзка с ал. 1 от КЗ.

В писмо вх. 91-02-326 от 09.06.2009 г. ЗК „Лев Инс” АД, с което са представени възраженията и обясненията, застрахователят посочва кога е предявена претенцията, като конкретизира доказателствата, които са представяни за установяване на

основанието и размера ѝ. В тази връзка се акцентира върху обстоятелството, че не са представени допълнително изискани фактури в оригинал.

Считам, че горното възражение е неоснователно, тъй като в чл. 271, ал. 1 от Кодекса за застраховането е регламентиран общ срок, в рамките на който застрахователят е длъжен да се произнесе по претенция по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите окончателно по един от изрично визираните в нормата начини. Така определения в закона срок започва да тече само и единствено от предявяване на претенцията пред застрахователя, сключил задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. Срокът по чл. 271 от Кодекса за застраховането е пределен, като неговото начало не е поставено в зависимост изискването и съответно и представянето на допълнителни доказателства за установяване на основанието и размера на претенцията.

На следващо място са изложени възражения, свързани с образуването на гражданско дело, заведено във връзка с настъпилото застрахователно събитие. Наблегнато е на факта, че ответник по образуваното производство е водачът, чиято гражданска отговорност е застрахована в ЗК „Лев Инс“ АД, като се изтъква, че исковата молба е регистрирана в съда преди изтичане на един месец от завеждане на застрахователната претенция. Сочи се, че произнасянето по предявената пред застрахователя претенция е обусловено от произнасянето на съда по образуваното гражданско дело срещу Иван Генов. Това твърдение се аргументира с обстоятелството, че съдебната претенция предполага преюдициалност на гражданскоправния спор по отношение на предявената пред застрахователя извънсъдебна претенция.

Наведените доводи са неоснователни. Срокът по чл. 271, ал. 1 от КЗ не е от категорията на давностните, поради което същият не може да бъде спрян или прекъснат. Същевременно законодателят не е поставил неговото начало или край да се определят в зависимост от каквито и да е обстоятелства от обективен или субективен характер, водещи до отсрочване в изпълнението на императивното задължение на застрахователя, вменено му с цитираната норма. Ето защо предявената съдебна претенция е ирелевантна по отношение на 3-месечния срок за произнасяне по претенция по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. В подкрепа на горното е необходимо да бъде обърнато внимание на обстоятелството, че законодателят е предвидил няколко възможности за уреждане на претенцията, а именно:

1. да определи и изплати размера на обезщетението;
2. да даде мотивирано становище по предявените претенции, когато отказва плащане или когато основанието и размерът на вредите не са били напълно установени.

След като дружеството е преценило, че за уреждане на претенцията се е появила необходимост от узнаване на решението на съда по образуваното гражданско дело, то за ЗК „Лев Инс“ АД е била налице възможност да се произнесе по начина, регламентиран в чл. 271, ал. 2, т. 2 от Кодекса за застраховането.

Неоснователни се явяват и възраженията за липсата на осъдителен титул срещу застрахователя. Това е въпрос, касаещ основателността на застрахователната претенция, а не необходимостта от нейното уреждане в рамките на законоустановения пределен срок.

В депозираните възражения застрахователят отделя внимание на непредставянето на изпълнителни листове в оригинал от страна на увредените лица, като се набляга на това, че същите са приложени към преписката по претенцията едва на 19.02.2009 г. По този повод е обсъдена вероятността за реализиране на двойно плащане на едно и също задължение – от виновния водач и от застрахователя.

Така изложените възражения са неоснователни, тъй като не намират опора в

закона. Както вече бе отбелязано, срокът по чл. 271, ал. 1 от КЗ започва да тече от момента на предявяване на застрахователната претенция, като неговата продължителност е винаги три месеца, без върху нея да оказва влияние изискването и представянето на допълнителни доказателства. Последното е характерно за друг императивен срок, определен от законодателя с текста на чл. 107, ал. 1 от КЗ. Именно неговото начало е обусловено от изискването и представянето на доказателства по щетата. Отново е необходимо да бъде посочено, че законодателят е отчел вероятността претенцията да не бъде основателна или основанието и размерът на вредите да не са напълно установени. Тук отново иде реч за основателността на претенцията, което не рефлектира върху спазването на срока за уреждане на същата.

Застрахователното дружество приема, че с уведомяване на правоимащите лица за определения размер на обезщетение се е достигнало до произнасяне по претенцията. Отбелязва се, че единствената причина да не бъде изплатено това обезщетение е неподписването на споразумение от страна на увредените лица, което споразумение според ЗК „Лев Инс“ АД е необходимо с оглед няколко аспекта.

На първо място се заема позиция, че посредством подписването на споразумение ще се достигне до гарантиране правата на всички страни – виновния водач, увреденото лице и застрахователя. Допълва се, че ще бъде отразено по надлежен начин изпълнението на задължението на застрахователя за обезвреда, възникнало за трето лице.

Това твърдение е не само невярно, но и необосновано, предвид факта, че съществува изрична правна уредба с императивен характер, регламентираща както срока, в който застрахователят следва да се произнесе по претенция по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, така и начините по които това да бъде сторено. Отделно от това не може да бъде споделено виждането, че предвиденото сключване на споразумение цели защита на интересите на потребителите на застрахователни услуги, тъй като това води на първо място до забавяне при произнасянето по заведените претенции. Това забавяне от своя страна неминуемо ограничава правата и накърнява интересите на потребителите на застрахователни услуги. Ето защо с подписването на споразумение по никакъв начин не се създават гаранции за защита правата и интересите на правоимащите да получат плащане лица.

Считам, че, когато обезщетението е определено, правата и интересите на потребителите на застрахователни услуги, които са предмет на закрила от Кодекса за застраховането, ще бъдат защитени единствено с изплащането на същото. Именно това обстоятелство е отчетено от законодателя, като не е поставено каквото и да е условие при изпълнението на задължението по чл. 271, ал. 1 от Кодекса за застраховането под формата на определяне и изплащане на обезщетение. Подписването на споразумение би довело до неоснователно забавяне в уреждането на застрахователната претенция, както и до отлагане във времето на плащането на обезщетение, което е определено. Липсата на воля за подписване на споразумение от страна на правоимащите не освобождава застрахователя от законоустановеното му задължение за произнасяне по щетата. Отделно от това за надлежното отразяване на изпълнението на задължението по чл. 271, ал. 1 от КЗ е достатъчно изготвянето на документ, от който да е видно, че определеното обезщетение е изплатено – разписка, платежно нареждане, квитанция, разходен касов ордер и друг платежен документ.

На следващо място се поддържа становище, че с подписването на споразумение се препятства възможност за повторно реализиране на вземането, като надлежно се оформя приключването на гражданското производство.

Възражението е неоснователно, като аргумент в тази посока е фактът, че застрахователят вече разполага с оригиналните изпълнителни листове, върху които при

извършено плащане ще бъде отразена платената сума. Също така е важно да се подчертае, че ЗК „Лев Инс“ АД е уведомено от виновния водач, че не е извършвал никакви плащания. Дори да се стигне до съдебна претенция от страна на увредените лица срещу застрахователя, за последния съществува възможност да представи съответния платежен документ, който ще докаже, че е изплатено обезщетение и в какъв размер. Увредените лица ще имат възможност да претендират само сума над платената като застрахователно обезщетение, като съдът ще прецени дали тази тяхна претенция е основателна.

В писмените възражения се заявява, че с определянето на обезщетението ЗК „Лев Инс“ АД е изпълнило задължението, вменено му с нормата на чл. 271, ал. 1 от КЗ, като се акцентира отново на обстоятелството, че сумата не е изплатена единствено поради неподписване на предложеното споразумение.

Независимо от изложеното, когато решението на застрахователя е да изплати обезщетение, това задължение ще бъде изпълнено не просто с определянето на обезщетение, а при кумулативното наличие на две предпоставки – определяне и изплащане на обезщетение. В случая ЗК „Лев Инс“ АД щеше да е изпълнило задължението си по чл. 271 от Кодекса за застраховането, ако в законоустановения срок не само определи, но и изплати застрахователно обезщетение на правоимащото лице. Както вече бе обсъдено, сключването на споразумение не е задължително условие или предпоставка за изплащането на обезщетение. Същевременно увредените лица не са длъжни да подписват споразумение, с чиито условия не са съгласни.

По така изложените мотиви и доколкото към настоящия момент застрахователят не се е произнесъл окончателно към настоящия момент по един от начините, визирани в чл. 271, ал. 2 от Кодекса за застраховането, считам, че е необходимо да бъде издадено решение за налагане на принудителна административна мярка с диспозитив, за който ЗК „Лев Инс“ АД е уведомено с писмо изх. № 91-02-326 от 30.05.2009 г. по описа на КФН.

В писмото с цитирания изходящ номер на КФН застрахователното дружество е уведомено, че срокът за приключване на производството по издаване на индивидуален административен акт за прилагане на принудителна административна мярка е 15 (петнадесет) дни от откриване на същото. Този срок изтича на 15.06.2009 г.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 16, ал. 1, т. 15 от Закона за Комисията за финансов надзор (ЗКФН) и чл. 303, ал. 4 във връзка с чл. 302 ал. 2, т. 1, във връзка с чл. 302, ал. 1, т. 1, чл. 271, ал. 2, във връзка с ал. 1 от КЗ и чл. 16, ал. 1, т. 17 от Закона за Комисията за финансов надзор

РЕШИХ:

„РАЗПОРЕЖДАМ на ЗК „Лев Инс“ АД от датата на получаване на решението за прилагане на принудителна административна мярка:

1. Да се произнесе по един от посочените в чл. 271, ал. 2 във връзка с ал. 1 от КЗ начини по претенция № 1510010076/16.03.2007 г., предявена пред ЗК „Лев Инс“ АД от Йордана Трифонова, Иван Трифонов и Златка Трифонова;

2. За изпълнение на разпореждането, в срок до 5 дни от датата на решението за прилагане на принудителна административна мярка ЗК „Лев Инс“ АД да представи в Комисията за финансов надзор (КФН), управление „Застрахователен надзор“ заверено копие на писмени доказателства за изпълнението на точка 1.

На основание чл. 16, ал. 3 от Закона за Комисията за финансов надзор (ЗКФН) решението подлежи на обжалване по административен ред пред КФН в 14-дневен срок от съобщаване на решението, при съответно прилагане на глава VI от Административнопроцесуалния кодекс.

На основание чл. 16, ал. 4 от Закона за Комисията за финансов надзор решението подлежи на обжалване по съдебен ред пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаване на решението.

На основание чл. 303, ал. 5 от Кодекса за застраховането и чл. 16, ал. 5 от Закона за Комисията за финансов надзор решението подлежи на незабавно изпълнение независимо дали е обжалвано. Обжалването на решението не спира неговото изпълнение.

**ЗАМ. – ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КФН,
РЪКОВОДЕЩ УПРАВЛЕНИЕ
“ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН НАДЗОР”:**

ЕМИЛ АТАНАСОВ